

Профілактична вакцинація: чому важливо щеплюватися від краснухи, паротиту, дифтерії та правця

Сьогодні, у 2025 році, вакцинація залишається одним із найефективніших засобів профілактики смертельно небезпечних інфекційних захворювань. Сучасна медицина дозволяє запобігти спалахам хвороб, які ще кілька десятиліть тому були звичайною причиною дитячої смертності або тяжкої інвалідизації. До таких хвороб належать краснуха, епідемічний паротит, дифтерія та правець.

Вакцинація дітей – основа національної безпеки

В Україні профілактичні щеплення входять до Національного календаря вакцинації, що затверджений наказом МОЗ та забезпечується державою безоплатно. Дітям вводять комбіновані вакцини:

- КПК (кір, паротит, краснуха) – у 12 місяців і 6 років.
- АКДП (кашлюк, дифтерія, правець) – у 2, 4, 6 і 18 місяців + ревакцинації в 6 і 16 років.
- Дорослі отримують бустер дозу проти правця й дифтерії кожні 10 років.

Національний календар щеплень – Центр громадського здоров'я України

Коротко про захворювання

Краснуха

Легка на перший погляд вірусна інфекція, яка може призводити до вроджених вад розвитку плоду, якщо вагітна жінка заражається вірусом. Найбільший ризик – у першому триместрі. Вакцинація дівчат з дитинства – ключ до безпечного материнства в майбутньому.

Паротит (свинка)

Вражає слинні залози, може спричинити безпліддя в чоловіків, менінгіт та ураження центральної нервової системи. Поширений серед дітей 5-15 років. Без вакцинації легко передається в колективах.

Дифтерія

Бактеріальна інфекція, яка утворює щільні плівки в горлі, перешкоджає диханню, вражає серце та нерви. Смертність без лікування – до 50%. Україна вже переживала спалахи дифтерії – особливо в 1990-х роках.

Правець

Небезпечна бактеріальна інфекція, яка передається через ґрунт, рани, укуси. Супроводжується судомою, зупинкою дихання. Висока смертність. Не передається від людини до людини, тому вакцина – єдиний захист.

Ситуація в Україні (2024–2025)

- За даними МОЗ та ЦГЗ, у 2024 році ревакцинацію проти дифтерії та правця пройшли лише 81% дорослих – цього недостатньо для популяційного імунітету.
- Спалахи дифтерії реєструвались у Закарпатській, Одеській і Харківській областях.
- Серед дітей – найвищі показники щеплень у віковій групі до 2 років, однак ревакцинації часто пропускаються у 6 і 16 років.
- Кампанії з надолуження пропущених щеплень тривають по всій країні.

Часті запитання

➤ *Чи потрібно щепити дітей, якщо хвороб вже давно немає?*

Так. Відсутність хвороб – наслідок колективного імунітету. Як тільки рівень охоплення падає – виникають спалахи.

➤ *Що робити, якщо дитина пропустила щеплення?*

Зверніться до сімейного лікаря. Існує гнучкий графік надолуження – він дозволяє швидко отримати захист без шкоди для здоров'я.

➤ *Чи безпечні ці вакцини?*

Так. Усі вакцини, які використовуються в Україні, схвалені ВООЗ і мають міжнародні сертифікати якості. Побічні реакції рідкісні, зазвичай обмежуються незначним підвищенням температури або болем у місці уколу.

➤ *Як вакцинуватися*

1. Перевірте дані щеплень у «Картці профілактичних щеплень» (форма № 063/о).

2. Якщо ви або ваша дитина не отримали якусь дозу – зверніться до сімейного лікаря.

3. Щеплення за Національним календарем у державних закладах – безоплатні.

4. Не забувайте: дорослим кожні 10 років потрібна ревакцинація проти правця та дифтерії!

Джерела інформації:

- Центр громадського здоров'я:

<https://phc.org.ua>

<https://phc.org.ua/kalendar-scheplen>

- МОЗ України:

<https://moz.gov.ua>

- ЗОДА / Запорізький обласний центр контролю та профілактики хвороб:

<https://zp.cdc.gov.ua>

Висновок

Профілактика – завжди простіша, дешевіша та безпечніша, ніж лікування.

Вакцинація проти краснухи, паротиту, дифтерії та правця – це не формальність, а життєво важливий крок до здоров'я дітей і дорослих.

Не відкладайте захист – перевірте щеплення вже сьогодні.